

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ПРОГРАМА

додакового вступного випробування

для вступників на навчання

за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

(на основі здобутого ступеня «бакалавр» («магістр»), освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»)

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Програма складена відповідно до освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки спеціальності «Міжнародні економічні відносини».

Прийом абітурієнтів, які здобули ступінь «бакалавр» (магістр, спеціаліст) для здобуття ступеня «магістр» спеціальності 292 – «Міжнародні економічні відносини», спеціалізацій «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародний бізнес» проводиться за результатами фахового вступного випробування з дисципліни «Міжнародні економічні відносини», що має форму тестування. Абітурієнти, що вступають на основі здобутого ступеня за неспорідненою спеціальністю, попередньо складають додаткове випробування у формі співбесіди.

Мета вступного випробування (співбесіди) полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань і практичних умінь і навичок, необхідних для опанування фахових навчальних дисциплін за програмою підготовки фахівця ступеня «магістр» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

У результаті засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Міжнародні економічні відносини» студенти повинні **знати:**

- базові категорії міжнародних економічних відносин; -
- особливості економічного розвитку окремих країн; -
- проблеми економічної взаємодії окремих країн;
- тенденції, умови й фактори розвитку міжнародних економічних відносин;
- форми міжнародних економічних відносин, їх структуру, тенденції розвитку

та **вміти:**

- аналізувати і оцінювати економічне, політико-правове, соціально-культурне середовище та інфраструктуру МЄВ;
- використовуючи теоретичну базу в області міжнародної економіки, та знання механізмів і методів МЄВ, з успіхом застосовувати їх на практиці для роботи в умовах ринку, у т.ч. міжнародного;
- аналізувати динаміку розвитку міжнародних економічних відносин; - аналізувати показники розвитку національних і світової економік;
 - використовувати отримані знання відносно умов зовнішньоекономічної діяльності України, з одного боку, виходячи з цілей і завдань її інтеграції в сучасну систему світогосподарських зв'язків, а з іншого – враховуючи тенденції і перспективи розвитку міжнародних економічних відносин.

Програма фахового вступного випробування містить пояснювальну записку, критерії оцінювання знань, перелік тем навчального матеріалу та питань, що виносяться на випробування, список рекомендованої літератури для підготовки до випробування.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Особи, які вступають до ДВНЗ «УжНУ» для здобуття ступеня магістра спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» на основі ступеня бакалавра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), здобутого за неспорідненим напрямом, попередньо складають додаткове вступне випробування у формі співбесіди з нормативної фахової дисципліни «Міжнародні економічні відносини».

Фахова комісія аналізує результати співбесіди методом експертної оцінки й колегіально приймає рішення: «рекомендовано до складання фахового вступного випробування» або «не рекомендовано до складання фахового вступного випробування».

Рішення «рекомендовано» приймається у разі, якщо абітурієнт повністю або часткового дав відповідь на поставлені комісією запитання, тобто:

- розуміє і може пояснити основні категорії міжнародних економічних відносин;
- орієнтується у дії основних економічних законів, вміє пояснити основні положення теорій міжнародної торгівлі;
- знає сутність, особливості та тенденції розвитку основних форм міжнародних економічних відносин;
- вміє аналізувати місце та роль України у сучасних міжнародних економічних відносинах.

У разі, якщо відповідь особи, що складає вступне випробування (співбесіду) має поверховий, безсистемний характер і не розкриває сутності питань; абітурієнт допускає грубі помилки, перекручення змісту, недбалу форму викладу, не розуміє і не може пояснити основні теоретичні основи сучасних міжнародних економічних відносин та аналізувати їх практичні вияви, комісія приймає рішення «не рекомендовано».

3. ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування проводиться з фахової нормативної навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини».

4. ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

ТЕМА 1. Міжнародні економічні відносини як навчальна дисципліна та економічна категорія.

1. Предмет і об'єкт курсу «Міжнародні економічні відносини».
2. Мета і завдання курсу «Міжнародні економічні відносини».
3. Структура МEB.
4. Рівні МEB.
5. Рівні регулювання МEB.
6. Місце МEB у системі економічних відносин.

ТЕМА 2. Міжнародний поділ праці та його особливості

1. Суть та фактори розвитку міжнародного поділу праці.
2. Основні тенденції міжнародного поділу праці.
3. Форми і напрямки розвитку міжнародної спеціалізації і кооперування виробництва.
4. Проблеми участі України у міжнародному поділі праці.

ТЕМА 3. Світовий ринок та світове господарство

1. Еволюція світового ринку.
2. Характерні риси світового ринку.
3. Міжнародний рух товарів, як ознака світового ринку.
4. Сучасне світове господарство.

ТЕМА 4. Міжнародна економічна система

1. Загальне поняття «міжнародна економіка».
2. Структура міжнародної економіки.
3. Матеріальні основи розвитку міжнародної економіки.
4. Соціально-економічні основи розвитку міжнародної економіки.

ТЕМА 5. Міжнародна торгівля товарами та зовнішньоторговельна політика

1. Суть, види та показники світової торгівлі.
2. Динаміка та тенденції світової зовнішньої торгівлі.
3. Типи зовнішньоторговельної політики держав.
4. Економічні наслідки протекціоністської політики.
5. Державне регулювання міжнародної торгівлі.
6. Класифікація інструментів міжнародної торгівлі.
7. Митно – тарифні інструменти регулювання.
8. Нетарифні інструменти регулювання.
9. Багатостороннє регулювання міжнародної торгівлі. Світова організація торгівлі

ТЕМА 6. Міжнародна торгівля послугами

1. Суть та класифікація послуг
2. Особливості міжнародної торгівлі послугами
3. Способи здійснення міжнародних операцій у сфері послуг.
4. Плюси та мінуси розвитку сфери послуг
5. Державне регулювання міжнародної торгівлі послугами

ТЕМА 7 Основні теорії міжнародної торгівлі.

1. Меркантилістська та неомеркантилістська теорії
2. Модель «ціни – золото – потоки» Д.Х'юма
3. Теорія абсолютних переваг
4. Теорія порівняльних переваг
5. Теорія співвідношення факторів виробництва

6. Теорія вирівнювання цін на фактори виробництва
7. Парадокс Леонтьєва та його пояснення.
8. Теорія життєвого циклу товару
9. Теорія подібності країн, або теорія попиту, що перетинається
10. Теорія конкурентних переваг

ТЕМА 8 Платіжний баланс.

1. Основні поняття та джерела інформації.
2. Структура платіжного балансу.
3. Рахунок поточних операцій.
4. Рахунок операцій з капіталом і фінансових операцій.
5. Методи зрівноваження платіжного балансу.

ТЕМА 9. Міжнародний рух капіталу.

1. Форми міжнародного руху капіталу
2. Причини та динаміка міжнародного руху капіталу
3. Особливості сучасного міжнародного руху капіталу
4. Наслідки міжнародного руху капіталу.
5. Стан та проблеми іноземного інвестування в Україні.

ТЕМА 10 Прямі інвестиції і міжнародне співробітництво.

1. Міжнародний ринок прямих іноземних інвестицій.
2. Форми і методи прямого іноземного інвестування.
3. Форми і методи регулювання інвестування на національному та міжнародному рівнях.
4. Міжнародна інвестиційна діяльність України.

ТЕМА 11. Міжнародне портфельне інвестування.

1. Структура портфельних інвестицій. Основні портфельні інвестиції.
2. Ринок цінних паперів та його інструменти.
3. Міжнародні портфельні інвестиції в Україні.

ТЕМА 12. Міжнародні корпорації у світовому господарстві

1. Сутність поняття транснаціональна корпорація.
2. Причини виникнення ТНК.
3. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій.
4. Типи ТНК.
5. Роль та значення транснаціональних корпорацій (ТНК).

ТЕМА 13. Вільні економічні зони.

1. Вільні економічні (спеціальні) зони: цілі створення, наслідки функціонування.
2. Класифікація ВЕЗ.
3. Світовий досвід розвитку ВЕЗ.
4. Вільні економічні зони в Україні.

ТЕМА 14. Світовий ринок праці. Міжнародна трудова міграція

1. Особливості формування та розвитку світового ринку праці.
2. Основні світові ринки і експортери робочої сили.
3. Роль і місце міжнародних організацій у регулюванні світового ринку праці
4. Суть і сучасні риси міжнародної трудової міграції
5. Економічні та соціальні причини міжнародної міграції робочої сили.
6. Наслідки міжнародної трудової міграції
7. Міжнародне регулювання міграційних процесів
8. Трудова міграція України.

ТЕМА 15. Світова валютна система. Світовий валютний ринок

1. Поняття валюти та її види. Резервні валюти.
2. Валютний курс.
3. Валютний паритет.
4. Фактори, що впливають на валютний курс.
5. Конвертування валют та його види. Режим валютного курсу.
6. Сутність, структура та функції світового валютного ринку.
7. Валютні операції та їх основні види.
8. Основні центри торгівлі валютою.
9. Міжнародні валютно-фінансові організації та їх роль.
10. Валютний ринок України та особливості його функціонування.
11. Світова валютна система. Еволюція світової валютної системи.
12. Регіональні валютні системи. Європейська валютна система.
13. Валютна політика.

ТЕМА 16. Міжнародний кредит

1. Міжнародний кредит та його роль в МЄВ.
2. Форми міжнародного кредиту.
3. Міжнародні кредити і міжурядові позики.
4. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації.
5. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями.

ТЕМА 17. Міжнародні науково - технічні відносини

1. Суть та особливості науково – технічних відносин.
2. Міжнародна передача технології.
3. Міжнародне технічне сприяння.
4. Міжнародне регулювання передачі технології.

ТЕМА 18. Міжнародна економічна інтеграція

1. Суть і головні передумови міжнародної економічної інтеграції.
2. Міжнародна економічна інтеграція як вищий рівень розвитку МЄВ.
3. Етапи розвитку інтеграційних процесів та їх особливості.
4. Економічні наслідки інтеграції країн.
5. Європейські інтеграційні процеси.

6. Особливості інтеграційних процесів в країнах Центрально-Східної Європи.
7. Особливості розвитку економічної інтеграції в Північній Америці.
8. Розвиток регіональних і субрегіональних інтеграційних формувань у Латинській Америці.
9. Особливості інтеграційних процесів у Азії.
10. Особливості інтеграційних процесів у Африці.
11. Роль ООН та інших багатонаціональних інститутів у розвитку загальносвітової економічної інтеграції.

ТЕМА 19. Європейська економічна інтеграція України

1. Інституційна база взаємовідносин Україна-Євросоюз.\
2. Торговельне та інвестиційне співробітництво між Україною та Європейським Союзом.
3. Економічні та політичні можливості інтеграції України до Європейського Союзу.
4. Проблеми інтеграції України до ЄС.
5. Основні положення Угоди про Асоціацію Україна-ЄС
6. Імплементация Угоди про Асоціацію.

ТЕМА 20. Транскордонне та міжрегіональне співробітництво

1. Транскордонне співробітництво як форма інтеграції на субрегіональному рівні.
2. Єврорегіон як одна з найвищих форм розвитку транскордонного співробітництва.
3. Транскордонне співробітництво в Центральній та Східній Європі.
4. Транскордонне співробітництво в Україні.
5. Асоціація «Карпатський єврорегіон».
6. Транспортні коридори України.

ТЕМА 21. Глобалізація економічного розвитку

1. Глобальні проблеми та закономірності історичного процесу
2. Суть глобальних проблем і причини їхнього виникнення.
3. Міжнародні економічні аспекти вирішення економічних, продовольчих і ресурсоенергетичних проблем
4. Роль МЕВ у подоланні світової проблеми економічного відставання слаборозвинених країн.
5. Місце України у вирішенні глобальних сучасних проблем
6. Глобалізація міжнародної економіки: прогресивні та негативні наслідки.

ТЕМА 22. Міжнародні розрахунки

1. Поняття, суб'єкти та особливості міжнародних розрахунків.
2. Форми міжнародних розрахунків та фактори їх вибору у міжнародних комерційних відносинах
3. Сучасні платіжні системи та засоби зв'язку суб'єктів міжнародних розрахунків .

5. Колективні валюти та золото у міжнародних розрахунках.

ТЕМА 23. Класифікація країн світу за методикою ООН та Світового банку.

1. Теоретичне та практичне значення класифікації країн за методикою ООН та Світового банку.
2. Поділ країн світу за ступенем зрілості ринкових відносин.
3. Класифікація країн світу за рівнем економічного розвитку.
4. Аналітичні групи серед країн, що розвиваються.
5. Основні соціально-економічні особливості країн з перехідним економіками та промислово-розвинених.

ТЕМА 24. Західна Європа у світовій економіці та МЄВ

1. Причини відчутної диференціації країн Західної Європи.
2. Обумовленість необхідності активізації економічної інтеграції країн Західної Європи в сучасних умовах.
3. Значення інтеграційних процесів для перспектив розвитку Західної Європи.
4. Основні сучасні особливості соціально-економічного розвитку західноєвропейських держав.
5. Роль Західної Європи у визначенні тенденцій розвитку сучасної міжнародної економіки та МЄВ.

ТЕМА 25. США у світовій економіці та МЄВ

1. Основні чинники успішного економічного розвитку США.
2. Роль американських ТНК на світових товарних ринках і міжнародному ринку капіталів.
3. Основні тенденції сучасного розвитку економіки США.
4. Найважливіші фактори конкурентних переваг США над промислово-розвиненими країнами.

ТЕМА 26. Японія у світовій економіці та МЄВ

1. Закономірності та особливості розвитку Японії.
2. Особливості зовнішньоекономічних зв'язків Японії
3. Оцінка конкурентоспроможності Японії за основним критеріями.
4. Зовнішньоекономічна стратегія Японії на сучасному етапі.

ТЕМА 27. Країни, що розвиваються у світовій економіці та МЄВ.

1. Загальна характеристика економіки країн, що розвиваються.
2. Основні причини, що обумовлюють диференціацію країн, що розвиваються.
3. Значення країн, що розвиваються, для розвитку основних структурних пропорцій у системі світового господарства та МЄВ.
4. Місце та роль країн, що розвиваються, у міжнародному товарообміні.
5. Перспектив подальшого розвитку країн, що розвиваються.

ТЕМА 28. Нові індустріальні країн у системі світового господарства та МЄВ.

1. Загальна характеристика «нових індустріальних країн».
2. Основні особливості моделі НІК.
3. НІК у системі міжнародного розподілу праці.
4. Основні соціально-економічні наслідки економічної кризи азіатських НІК для світового ринку.

ТЕМА 29. Країни з перехідною економікою у світовому господарстві та МЄВ.

1. Загальна характеристика та сучасні особливості розвитку країн з перехідною економікою
2. Основні моделі розвитку економіки постсоціалістичних країн, їх переваги та недоліки.
3. Місце і роль країн з перехідними економіками в системі світового господарства та міжнародних економічних зв'язках.
4. Роль та значення процесу світової глобалізації для подальшого розвитку країн з перехідним економіками.
5. Місце України в угрупованні колишніх соціалістичних держав.

ТЕМА 30. Міжнародне економічне співробітництво України

1. Співробітництво України з країнами з перехідною економікою.
2. Співробітництво України з країнами Центрально-Східної Європи.
3. Співробітництво з країнами Західної Європи.
4. Співробітництво України з країнами СНД.
5. Співробітництво України зі США.
6. Співробітництво з Канадою.
7. Співробітництво з країнами, що розвиваються.
8. Співробітництво з новими індустріальними країнами.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини: [навч. посіб.] / І.В.Амеліна, Т.Л.Попова, С.В. Владимиров. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 256с.
2. Артьомов І.В. Єврорегіональне співробітництво України: проблеми і перспективи: [навч. посіб.] / І.В. Артьомов, О.М. Вашук. – Ужгород:Гражда, 2013. – 500с.
3. Артьомов І.В. Європейська інтеграція України: стан, проблеми, перспективи: зб.наук.статей. Книга 2./ І.В. Артьомов. – Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2014. – 452с.

4. Багрова І.В. Міжнародна економічна діяльність України: [навч. посіб.] / І.В. Багрова, О.Р. Гетьман, В.Є. Власик; за ред. І.В. Багрової. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 384с.
5. Бураковський І. Теорія міжнародної торгівлі / І. Бураковський. – 2-ге вид. – К.: Основи, 2000. – 241с.
6. Гіл Чарлз В.Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку / В.Л. Гіл Чарлз. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. – 856с.
7. Глобалізація і безпека розвитку: [монографія] / [О.Г. Білорус, Д.Г. Лук'яненко та ін.]; Керівник авт. колективу і наук. ред. О.Г. Білорус. – К.: КНЕУ, 2001. – 733с.
8. Жулканич О. Регіон в системі зовнішньоекономічних відносин (на прикладі Закарпатської області): [монографія] / О. Жулканич. – Ужгород: Мистецька лінія, 2001. – 198с.
9. Міжнародні економічні відносини: [навч. посіб.] / [В.П. Галушко, Г.В. Хуленбрук, В.І. Артиш, О.В. Данілочкіна, О.А. Ковтун]. – К.: Нічлава, 2009. – 347с.
10. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: [практикум] / [В.В. Козик, Л.А. Панкова, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак]. – К.: Вікар, 2003. – 368с.
11. Копійка В.В. Європейський Союз: Досвід розширення і Україна: [навч. посіб.] / В.В. Копійка. – К.: Юрид. Думка, 2005. – 448с.
12. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України: [навч. посіб.]. / М.В. Кордон. – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 171с.
13. Куцик П. О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку : монографія / П. О. Куцик, О. І. Ковтун, Г. І. Башнянин. – Львів : Видавництво ЛКА, 2015. - 594 с.
- Лазебник Л.Л. Міжнародна економіка: [курс лекцій] / Л.Л. Лазебник. – Ірпінь: Академія ДПС, 2001. – 219с.
14. Міжнародні економічні відносини: [підручник] / За ред. І.М. Школи. – 2-ге вид., перероб. і доповн. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2007. – 544с.
15. Міжнародна економіка: [підручник] / [А.П. Румянцева, Г.Н. Климко, Г.Н. Блешмудт та ін.]; За ред. А.П. Румянцева. – К.: Знання – прес, 2003. – 447с.
16. Міжнародна економіка: [підручник] / за ред. докторів екон. наук, проф. А.О. Задой, В.М. Тарасевича. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – 414с.
17. Міжнародна економіка: підручник / В. В. Білоцерківець, О. О. Завгородня, В. К. Лебедева, О. В. Золотарьова ; за ред. А. О. Задой, В. М. Тарасевича. – Київ : ЦУЛ, 2012. – 416 с.
18. Міжнародна економіка: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон та ін.]; за ред. Ю.Козака, Д.Г.Лук'яненка, Ю.В.Макогона [3-тє вид.] – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 560с.
19. Міжнародна мікроекономіка. Навч. посібник. Видання 3-тє перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 362 с.
20. Міжнародна торгівля : підруч. для студ. вищ. навч. закл. [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С., Барановська М.І. та ін.]; За редакцією Ю.Г. Козака, Н.С.

- Логвінової, М.І. Барановської [4-те вид.] – К.: Центр учбової літератури, 2010 – 441 с.
21. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності: [монографія] / [А.С. Філіпенко (кер.авт.кол.), В.С. Будкін, М.А. Дудченко та ін.]. – К.: Знання України, 2004. – 304с.
22. На шляху до Європи. Український досвід євро регіонів / За ред. С. Максименка, І. Студеннікова. – К.: Логос, 2000. – 204с.
23. Офіційний сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.europa.eu.int>.
24. Передрій О.С. Міжнародні економічні відносини: [навч. посіб.] / О.С. Передрій. – 3-є вид., пер. і допов. – Ужгород: Госпрозрахунковий редакційно – видавничий відділ управління у справах преси та інформації, 2005. – 217с.
25. Савельєв Є.В. Міжнародна економіка: теорія міжнародної торгівлі і фінансів: [підручник для магістрантів з міжнародної економіки і державної служби] / Є.В. Савельєв. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 504с.
26. Савельєв Є.В. Європейська інтеграція і маркетинг: [наукові нариси] / Є.В. Савельєв. – Тернопіль: Карт – бланк, 2003. – 482с.
27. Світова економіка: [підручник] / А.С. Філіпенко, О.І. Рогач, О.І. Шнирков та ін. – К.: Либідь, 2000. – 582с.
28. Світова економіка: [підручник] / [А.С.Філіпенко, О.І. Рогач, О.І. Шнирков та ін.]. – К.: Либідь, 2002. – 583с.
29. Світова економіка: [підручник] / А.С. Філіпенко та ін. – К.: Либідь, 2007. – 640с.
- Світова економіка: Навч. посібник / За ред.Ю.Г.Козака, В.В.Ковалевського, Н.С.Логвінової – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 328 с.
30. Транскордонне співробітництво в умовах розширення Європейського Союзу на Схід: [монографія] / За ред. Мікловди В.П., Лендела М.А., Слави С.С. та Сембера С.В. – Ужгород: Карпати, 2006. – 494с.
31. Цивілізаційні виміри економічного розвитку: [монографія] / А.С. Філіпенко. – 2-ге вид. – К.: Знання України, 2002. – 189с.
32. Циганкова Т.М. Міжнародні організації: [навч. посіб.] / Т.М. Циганкова, Т.Ф. Гордеєва. – К.: КНЕУ, 2001. – 340с.
33. Школа І.М. Міжнародні економічні відносини: [підручник] / І.М. Школа, В.М. Козменко, О.В. Бабінська; за ред. І.М. Школи. – 2-ге вид., перероб. і доповн. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2007. – 544с.